herpy

SALAMANDRE

Eastern Tiger Salamander

Ambystoma tigrinum

Ambystoma tigrinum er en kraftig salamander fra den østlige halvdel af USA på typisk 15-20 cm med gule til olivengrønne pletter på brun til sort bund. Larverne lever i vand, mens de voksne tilbringer det meste af livet i selvgravede gange og kommer frem om natten. Nogle dyr forvandler sig aldrig og bliver kønsmodne med gællerne i behold.

Familie: Ambystomatidae

Mild hudgift

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15-33 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**12-20 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Tempereret skov og eng**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 25 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**18-22 °C**
Temperatur, nat	**16-22 °C**
Luftfugtighed	**80-95 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Larver i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**5-48 mdr.**
Æg pr. sæson	**100-1.000**
Klækning	**12-50 dage**
Larvetid	**75-150 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Andre larver og små vanddyr (dafnier, myggelarver)**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES og står ikke i EU's bilag A-D. Den står ikke på listen over forbudte dyr i bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015. Salamandre er omfattet af EU's dyresundhedsregler på grund af Bsal; tjek de aktuelle regler for handel og indførsel hos Fødevarestyrelsen.

Om arten

Ambystoma tigrinum er en tykkroppet salamander med bred, afrundet snude, små, fremstående øjne, korte, kraftige ben og en kraftig hale. Voksne dyr, der har forvandlet sig, er typisk 15-20 cm lange, regnet med hale, og kan blive op til 33 cm. Hannerne er større end hunnerne og har en længere og højere hale.

Ryggen er brun til sort med uregelmæssige gule til olivengrønne pletter eller pletvise tværbånd, og bugen er gul med mørke plamager. Tegningen varierer meget fra bestand til bestand. Albinoer er meget sjældne. Larverne ligner *Ambystoma mexicanum*, men har en mere sammentrykt hale med finnekant og tre par ydre gæller. Store larver bruges meget som fiskeagn og sælges også i dyrehandlen.

I artskomplekset findes flere former: ud over almindelige voksne også gællede voksne og en kannibalsk form med bredere hoved, større kranie og en ekstra række tænder i ganen. Den kannibalske form udvikles, når larver af forskellig størrelse holdes sammen. Nogle dyr forvandler sig aldrig og bliver kønsmodne som gællede voksne. Voksne dyr lever 12-20 år i fangenskab, og gællede dyr i vand kan blive op til 25 år.

Ved trussel krummer dyret sig sammen og løfter halen, og hudkirtlerne udskiller et tykt, hvidt, giftigt sekret, der skal skræmme rovdyr væk. Vask derfor hænderne efter håndtering.

A. tigrinum blev beskrevet af Green i 1825. Arten indgår i et kompleks af nært beslægtede arter, hvor *A. tigrinum* er den østlige. Dyr i handlen kan stamme fra områder, hvor arterne mødes, og kan derfor være krydsninger. Tallet for kønsmodenhed gælder komplekset som helhed.

Udbredelse og levested

Ambystoma tigrinum lever i den østlige halvdel af USA, fra New York og området omkring De Store Søer mod syd langs østkysten til Florida og mod vest til Nebraska, Kansas og det østlige Texas. Arten mangler i Appalachernes højland.

Vest for dette område afløses arten af *Ambystoma mavortium*, som længe blev regnet for samme art.

> **Oprindelig udbredelse:** USA.

LEVESTED

A. tigrinum lever på sandet eller løs jord i skove, åbent land og enge, som regel nær de vandhuller, hvor den yngler: damme, grøfter, langsomme vandløb, stenbrud og oversvømmede sumpe. Vand med rovfisk undgås. De voksne er næsten helt landlevende og kommer kun til vandet for at yngle.

De voksne lever det meste af året under jorden i selvgravede gange eller i andre dyrs huler og kan ligge mere end 60 cm nede. De vandrer til ynglevandet sent på vinteren eller tidligt på foråret, typisk efter en mild regn, der har tøet jorden op. Efter yngletiden vandrer de tilbage til deres hjemområde, op til omkring 250 m fra vandet.

Pasning

TERRARIET

Voksne dyr kan holdes i mange slags beholdere. Den enkleste er en stor plastikkasse med tætsluttende låg og mange små ventilationshuller; et glasterrarie med trådnetlåg giver bedre udsyn. Ét voksent dyr skal have mindst 50 × 25 cm i bundareal, to voksne af samme størrelse mindst 75 × 30 cm. Gulvarealet er vigtigere end højden. Låget skal sidde fast, for dyret er stærkt og kan skubbe et løst låg af.

Bunden skal være mindst 10 cm dyb og fugtholdende, så dyret kan grave sig ned. Brug muldjord uden gødning og tilsætningsstoffer, kokosfibre eller en blanding af de to. Gør bunden fugtigere i den ene ende end i den anden, så dyret selv kan vælge. Undgå tørv og andre sure underlag: de kan give tab af salte i kroppen og i værste fald døden. Bark og flis af ceder og fyr må heller ikke bruges, for olierne er giftige for padder. Fjern ekskrementer og foderrester flere gange om ugen, og skift bunden hver eller hver anden måned. Giv mindst ét stort skjul pr. dyr, fx et halvt rør, et stykke korkbark, en rod eller en flad sten. Fugtigt, ublegt køkkenpapir med sammenkrøllede stykker som skjul er godt til karantæne.

Brug ikke grus, som dyret kan sluge, når det slår ud efter byttet; sten til pynt skal være større end dyrets hoved. Levende planter bliver gravet op, så brug kunstige. Larver og neotene dyr holdes i et separat akvarium, så langt og bredt som muligt, med cyklet filter, skjul til hvert dyr og afskærmning mellem dem. Regn med højst én stor larve pr. 20 liter vand. Nyindkøbte dyr sættes i karantæne i 60 dage.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

TEMPERATUR

Ambystoma tigrinum skal have 18-22 °C om dagen, både som larve og som voksen, og om natten må temperaturen gerne falde til 16 °C. Arten tåler kulde bedre end varme. Larvebassinet opvarmes ikke, og vandet må ikke komme over 24 °C. Over 25 °C i længere tid er stressende og kan være livsfarligt for voksne. Under 18 °C æder larverne mindre.

Placér beholderen køligt, uden direkte sol og uden varmelamper.

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Underlaget skal være fugtigt, men aldrig vådt eller mudret, for dyret optager vand gennem huden. Luftfugtigheden er ikke dokumenteret for arten; 80-95 % er lånt fra *Ambystoma mavortium*. Det afgørende er fugten i underlaget. Forstøv underlaget med behandlet vand, når det ser tørt ud.

God ventilation er vigtig: et for vådt og lukket miljø giver hudinfektioner.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Voksne dyr skal ikke have en vanddel: de er dårlige svømmere og kan drukne. En lav, tung vandskål er ikke nødvendig, men den er en god sikkerhed, for bliver underlaget for tørt, søger dyret ned i skålen. Nogle dyr tager et enkelt dyp. Skift vandet med få dages mellemrum, eller når det er snavset.

Brug postevand behandlet mod klor og kloramin eller kildevand; destilleret og demineraliseret vand må ikke bruges. pH-værdien skal ligge mellem 6 og 8. Vand til larver og neotene dyr skal behandles på samme måde, og filteret skal være cyklet, før dyrene kommer i, ellers stiger ammoniak og nitrit, som er giftige for padder. Skift vand dagligt, indtil filteret er etableret.

LYS OG UVB

Ambystoma tigrinum er nataktiv og har ikke brug for særligt lys. Der er ingen viden om, at arten har brug for UVB, og kraftigt UV-lys kan skade øjne og hud hos padder. Almindeligt dagslys i rummet eller et almindeligt lysstofrør om dagen og mørke om natten giver en fin døgnrytme. Beholderen må ikke stå i direkte sol.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Larver og neotene dyr æder regnorme, kompostorme, passende store fårekyllinger, voksmøllarver og små fisk (ikke guldfisk). Kød kan gives som en enkelt middag, men ikke som hovedfoder, fordi kød mangler vitaminer og mineraler. Optøet frossen fisk må ikke udgøre en stor del af kosten, for det kan give mangel på thiamin. Ved 18-22 °C fodres to til tre gange om ugen, indtil dyrene holder op med at jage. Fjern uspist foder, så vandet ikke forurenes.

Nyindkøbte larver, der har sultet, tåler ikke store måltider og kan gå i chok. Giv dem små, hyppige måltider, fx stykker af regnorm, dagligt i flere uger, og gå så over til større portioner to til tre gange om ugen.

Voksne dyr æder regnorme, fårekyllinger, kakerlakker og andre hvirvelløse dyr. Regnorme er det bedste hovedfoder. Fårekyllinger er fattige på kalk og skal tarmfyldes eller pudres med kalk og vitaminer, typisk en til to gange om ugen. Fed føde som voksmøllarver og nyfødte mus gives kun sjældent. Ved omkring 22 °C fodres voksne to til tre gange om ugen; ved 16 °C eller derunder er én gang om ugen nok. Fjern uspiste fårekyllinger efter 24 timer, for de kan bide dyret. Voksne dyr bliver let for tykke.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Voksne dyr graver og ligger skjult det meste af dagen. De er nataktive og jager fra baghold. Mange dyr lærer deres holder at kende og tigger mad. Arten er en enspænder uden for yngletiden og har det fint alene. To voksne af samme størrelse kan dele en beholder på mindst 75 × 30 cm, men ivrige dyr kan nappe hinanden i hale og tæer ved fodring.

Huden er tynd og gennemtrængelig, og salte og olier fra hænderne kan skade den. Håndtér derfor dyret så lidt som muligt, med rene, våde hænder, og vask hænderne bagefter. Hold aldrig larver af forskellig størrelse sammen: den største æder de mindre, og det er netop den kombination, der udløser den kannibalske form.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Dyrene bliver kønsmodne efter 5 måneder til 4 år, afhængigt af temperatur, fødemængde og trængsel. Hannen kendes på den længere og højere hale og i yngletiden på en større kloak end hunnens.

PARRING

Yngletiden ligger fra sen vinter til tidligt forår. Dyrene samles i vandhuller og yngler sammen om natten: hannen skubber hunnen med snuden, og hun berører hans hale og kloak, så han afsætter en spermatofor, som hun samler op. Hvad der udløser yngelvandringen, er dårligt forstået.

Landlevende dyr er meget svære at få til at yngle indendørs, og avl i fangenskab er sjælden. Neotene voksne kan yngle på samme måde som *Ambystoma mexicanum*.

ÆG OG LARVER

Æggene lægges om natten, normalt 24-48 timer efter parringen. Hunnen fæster dem på kviste, græs og blade på bunden af vandet. Hver klump rummer op til omkring 100 æg, og en hun lægger 100-1000 æg pr. sæson. Æggene klækker efter 12-50 dage, afhængigt af vandtemperaturen.

Larverne er rovdyr og skal have levende, små vanddyr som dafnier, myggelarver og små krebsdyr. Der er ingen yngelpleje. Hold ensartede larver sammen, og sorter dem ofte efter størrelse for at undgå kannibalisme.

METAMORFOSE

Larverne bliver i vandet i 2,5-5 måneder, før de forvandler sig. Forvandlingen ses på, at gællerne bliver kortere og forsvinder, at finnekanten på halen bliver mindre, og at halen bliver rundere. Voksenfarverne kommer gradvist og er fuldt udviklede efter uger til måneder.

Når tegnene kommer, sænkes vandstanden, og akvariet vippes, eller der laves en nem adgang til land. Fodringen fortsætter, for tarmen ændrer sig ikke som hos frøer, men nogle dyr afviser foder i en periode. Pas på, at det lave vand ikke forurenes af uspist foder. Når forvandlingen er afsluttet, flyttes dyret til voksenopsætningen. Nogle dyr forvandler sig aldrig og bliver gællede voksne.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger flyttes til en voksenopsætning med fugtigt køkkenpapir eller et fugtigt underlag uden tørv og med skjul, når forvandlingen er helt færdig. Giv små foderdyr som små regnorme, små fårekyllinger og stykker af orm, og fodr dem oftere end voksne. Mængder og intervaller for ungerne er ikke dokumenteret.

Sorter ungerne efter størrelse, så de ikke æder hinanden. Hold underlaget fugtigt og køligt, ikke over 24 °C.

Sundhed og typiske fejl

Arten er hårdfør og tilgiver små fejl, men disse problemer er hyppige:

- For varmt: over 25 °C i længere tid kan være livsfarligt.
- Fedme hos voksne dyr: fodr moderat, og brug fed føde sjældent.
- Sultede nyindkøbte larver, der får for store måltider: kan gå i chok og dø. Fodr små, hyppige måltider.
- Bid mellem larver: skader på gæller og ben. Hold ensartede dyr sammen.
- Surt underlag, fx tørv: giver tab af salte. Undgå tørv.
- Fårekyllinger uden kalktilskud: kan give knoglesygdom.
- Slugt grus: kan give tarmslyng og være dødeligt.
- Ammoniak og nitrit i larvebassinet: kræver et cyklet filter og vandskift.
- Udtørring: giv en vandskål og et fugtigt underlag.

Salamandre kan bære svampesygdommen Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*), som er dødelig for mange arter. Sæt nye dyr i karantæne i mindst 60 dage, og vask hænder og redskaber mellem beholdere.

Gå til en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret afviser mad i længere tid, har åbne sår eller hælder til den ene side, når det svømmer.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.